

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας,
Έρευνας και Θρησκευμάτων

ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΑΝΤΙΛΟΓΙΩΝ **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΤΙΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΤΑΞΗ**

Οι αγώνες αντιλογίας συνιστούν αναμέτρηση μεταξύ δύο ομάδων που απαρτίζονται από τρεις μαθητές η καθεμιά σε διατύπωση πειστικού επιχειρηματολογικού λόγου με στόχο να πειστούν τα μέλη της κριτικής επιτροπής.

Στο επίπεδο της σχολικής τάξης την ευθύνη για την επιλογή των θεμάτων έχει/ουν ο/οι εκπαιδευτικός/οί της σχολικής τάξης. Ο τελευταίος λαμβάνει μέριμνα ώστε τα θέματα να είναι σαφώς διατυπωμένα, «δίκαια» και για τον λόγο και για τον αντίλογο, με την έννοια ότι κάθε ομάδα είναι δυνατό να διατυπώσει επιχειρήματα και αντεπιχειρήματα σύμφωνα με τις κυρίαρχες απόψεις της επιστήμης, πράγμα που σημαίνει ότι δεν μπορούν απόψεις παραεπιστημονικών ομάδων να τεθούν ως θέματα του διαγωνισμού (π.χ. *οι καταναλωτές μπορούν να προμηθεύονται θεραπευτικά μέσα που διαφημίζονται στην τηλεόραση, όπως τα όζον, άσχετα με την αποδοχή τους από τους φαρμακευτικούς οργανισμούς*).

Πριν την έναρξη της δραστηριότητας κρίνεται σκόπιμο ο εκπαιδευτικός να αφιερώσει χρόνο για να προετοιμάσει τους μαθητές σχετικά με τη διαδικασία και τον τρόπο διεξαγωγής της δραστηριότητας, καθώς και τους κανόνες και τα κριτήρια αξιολόγησης επιχειρημάτων στους μαθητές του. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές, οι οποίοι εκτός από διαγωνιζόμενοι είναι και κριτές στο πλαίσιο των αντιλογίων στη σχολική τάξη, θα είναι έτοιμοι να συμμετέχουν στους αγώνες αντιλογίας και θα αποφευχθούν τυχόν παρανοήσεις και παρερμηνείες κατά την υλοποίηση της δραστηριότητας.

Σε επίπεδο αγώνων αντιλογίας μέσα στη σχολική τάξη οι μαθητές χωρίζονται σε τριμελείς ομάδες με κλήρωση (ή τετραμελείς αν δεν υπάρχει δυνατότητα για τριμελείς ομάδες) και αναλαμβάνουν με κλήρωση το θέμα τους. Οι ομάδες των μαθητών, ανά δύο, καλούνται να επιχειρηματολογήσουν υπέρ ή κατά ενός θέματος. Οι ομάδες που δε συμμετέχουν σε κάθε γύρο αναλαμβάνουν τον ρόλο των κριτών χρησιμοποιώντας την ανάλογα διαμορφωμένη κλείδα παρατήρησης. Έτσι, κάθε μαθητής αναλαμβάνει τον ρόλο του διαγωνιζόμενου αλλά και τον ρόλο του κριτή.

Κατά τη διάρκεια της προετοιμασίας, η οποία ξεκινά αμέσως μόλις οι ομάδες λάβουν γνώση για το αποτέλεσμα της κλήρωσης και διαρκεί είκοσι λεπτά, οι μαθητές καλούνται να επιλέξουν και να διαμορφώσουν τα επιχειρήματα που θα χρησιμοποιήσουν για να υποστηρίξουν την άποψή τους. Καλούνται να εμπλακούν σε επιστημονικές διερευνήσεις σχετικές με τα θέματα τα οποία θα υποστηρίξουν. Με αυτόν τον τρόπο εξοικειώνονται με την επιστημονική μέθοδο, αξιολογούν την αξιοπιστία της πηγής, μαθαίνουν να συλλέγουν και να επεξεργάζονται πληροφορίες και δεδομένα, να επιλέγουν και να αναδεικνύουν τα σημαντικά στοιχεία, καθώς και να διαμορφώνουν και να παρουσιάζουν τα επιχειρήματά τους.

Οι μαθητές πρέπει να έχουν πρόσβαση σε έντυπο και/ή ηλεκτρονικό υλικό, έτσι ώστε να μπορούν να συμβουλευτούν και να επεξεργαστούν πηγές πληροφόρησης. Τέτοιο

πληροφοριακό υλικό θα μπορούσε να προσφέρει ο εκπαιδευτικός για τη διαδικασία της τάξης ή η επιστημονική επιτροπή κατά τους αγώνες αντιλογίας για όλες τις ομάδες, ώστε να εξασφαλιστεί η ισονομία.

Η διαδικασία της αντιλογίας για κάθε θέμα (δύο ομάδες μαθητών) προτείνεται να διαρκέσει 15 λεπτά. Οι ομάδες των μαθητών, ανά δύο, καλούνται να επιχειρηματολογήσουν υπέρ ή κατά ενός θέματος. Όταν διεξάγεται ο ρητορικός αγώνας γύρω από το πρώτο θέμα, οι ομάδες που δε διαγωνίζονται αναλαμβάνουν τον ρόλο των κριτών. Το ίδιο ισχύει και για τα υπόλοιπα θέματα. Έτσι, κάθε μαθητής αναλαμβάνει τον ρόλο του διαγωνιζόμενου αλλά και τον ρόλο του κριτή. Ο εκπαιδευτικός δεν παίρνει θέση στη διαδικασία και δεν εκφράζει την προσωπική του άποψη. Αναλαμβάνει τον ρόλο του συντονιστή ώστε να τηρηθούν τα χρονικά πλαίσια και οι κανόνες της δραστηριότητας.

Οι δύο ομάδες των μαθητών που διαγωνίζονται στο πρώτο θέμα σηκώνονται και λαμβάνουν θέση σε κεντρικό σημείο της αίθουσας. Οι ομιλητές κάθε ομάδας μιλούν εναλλάξ. Προηγείται ο ομιλητής του «λόγου», ακολουθεί αυτός του «αντιλόγου» κτλ. Ο πρώτος ομιλητής κάθε ομάδας έχει στη διάθεσή του μέχρι 3 λεπτά ενώ ο δεύτερος και ο τρίτος ομιλητής δύο λεπτά. Ο πρώτος ομιλητής διατυπώνει τη θέση της ομάδας του και αναπτύσσει επιχειρηματολογία υπέρ της θέσης αυτής, ο δεύτερος, αφού ανασκευάσει, αν το επιθυμεί, τα επιχειρήματα του παίκτη του αντιλόγου, διατυπώνει συμπληρωματική επιχειρηματολογία, ενώ ο τελευταίος συνοψίζει τα σημαντικότερα επιχειρήματα της ομάδας του.

Με το πέρας της επιχειρηματολογίας της δεύτερης ομάδας, τον λόγο παίρνουν οι κριτές. Κάθε ομάδα κριτών με τη σειρά της ανακοινώνει ποιας ομάδας τα επιχειρήματα τους έπεισαν, αιτιολογώντας την επιλογή τους. Κανένα επιχείρημα, είτε από τις ομάδες που διαγωνίζονται είτε από τις ομάδες των κριτών, δε γίνεται δεκτό χωρίς αιτιολόγηση. Για να καταφέρουν οι μαθητές να αντιληφθούν με ποιον τρόπο αξιολογείται ένα επιχείρημα, προτείνεται κάθε ομάδα να έχει μια **κλειδα αξιολόγησης** και να τη χρησιμοποιεί ως οδηγό για την αξιολόγηση των διαγωνιζόμενων ομάδων. Προτείνεται η **κλειδα αξιολόγησης** να μην περιέχει αριθμητική βαθμολογία.

Στη συνέχεια, και αφού η πρώτη ομάδα έχει ολοκληρώσει την επιχειρηματολογία της, η δεύτερη ομάδα καλείται να παρουσιάσει την επιχειρηματολογία της.

Ιδιαίτερη προσοχή:

1. Ο εκπαιδευτικός της τάξης και οι μαθητές, που στην περίπτωση αυτή είναι και κριτές, δεν παρεμβαίνουν καθόλου, δε διακόπτουν τον αγώνα, παρά μόνον αν συμβεί κάτι ακραίο (π.χ. ακραία εριστική διάθεση – υβριστική συμπεριφορά).
2. Αν υπάρχει αίτημα για βιντεοσκόπηση, πρέπει να υπάρχει έντυπο συγκατάθεσης γονέων.
3. Ο εκπαιδευτικός της τάξης ορίζει ένα χρονομέτρη, δίνει χρονόμετρο, χρονοπινάκιο και φύλλο χρονομέτρησης. Συμβουλεύει τον χρονομέτρη που κρατά το χρονοπινάκιο να το έχει πάντοτε στη θέα των ομιλητών, να χτυπάει το χέρι στο θρανίο για το τέλος του χρόνου για κάθε φάση της αντιλογίας (συζήτηση μελών της ομάδας, χρόνος ομιλητή. Ο χρονομέτρης πρέπει να συμπληρώνει στο ειδικό φύλλο και τον ακριβή χρόνο κάθε ομιλητή.
4. Όταν τελειώσει ο αγώνας αποχωρούν οι ομάδες. Οι κριτές (υπόλοιποι μαθητές) σημειώνουν την αξιολόγησή τους στο ειδικό έντυπο και υποστηρίζουν την αξιολόγησή τους.

Βασικές κατευθύνσεις για όσο το δυνατόν δικαιότερη αξιολόγηση:

1. Κατά τη διάρκεια του αγώνα καλό είναι να κρατάμε σημειώσεις και να μην περιοριζόμαστε στην αόριστη αίσθηση που αφήνει κάθε ομιλητής.
2. Μεγάλη βαρύτητα έχει η ποιότητα και η πληρότητα των επιχειρημάτων. Κρίνουμε πώς θέτει τα επιχειρήματά του και τα υπερασπίζεται κάθε ομιλητής και όχι αν συμφωνούμε προσωπικά ή όχι.
3. Πρέπει να αποφεύγονται εξεζητημένες κρίσεις για το αν ορισμένες σκέψεις των παιδιών είναι επιχειρήματα ή τεκμήρια ή γεγονότα ή παραδείγματα. Πολλές φορές τα όρια είναι ρευστά. Η ουσία είναι η πειστικότητα, η λογική συνέπεια και η σαφήνεια.
4. Προτεραιότητα έχουν οι ιδέες (το περιεχόμενο). Ωστόσο η παραβίαση θεμελιωδών κανόνων (χρόνος, αντίκρουση, σύνοψη, ερωτήσεις, ποιότητα λόγου) δεν μπορούν να περνούν απαρατήρητα και χωρίς κόστος στην αξιολόγηση.
5. Σημαντική είναι η ευπρέπεια και η ευγένεια. Η εριστική και επιθετική συμπεριφορά, η ειρωνεία πρέπει να αξιολογούνται αρνητικά, έστω και αν η ομάδα είναι καλή στα υπόλοιπα. Δεν επιτρέπεται κατά τη λεκτική αξιολόγηση οι παρατηρήσεις μας να είναι ασαφείς, αντιφατικές και γενικόλογες.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΝΤΙΛΟΓΙΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ	ΟΜΑΔΑ Α	ΟΜΑΔΑ Β
Μέχρι 3 λεπτά	<u>Ομιλητής 1</u> Παρουσίαση θέσης Παρουσίαση επιχειρημάτων	
1 λεπτό		Δυνατότητα συζήτησης μεταξύ των μελών της ομάδας για ανασκευή επιχειρημάτων
Μέχρι 3 λεπτά		<u>Ομιλητής 1</u> Παρουσίαση θέσης Ανασκευή επιχειρημάτων Παρουσίαση επιχειρημάτων
1 λεπτό	Δυνατότητα συζήτησης μεταξύ των μελών της ομάδας για ανασκευή επιχειρημάτων	
Μέχρι 2 λεπτά	<u>Ομιλητής 2</u> Ανασκευή επιχειρημάτων Παρουσίαση νέων επιχειρημάτων	
1 λεπτό		Δυνατότητα συζήτησης μεταξύ των μελών της ομάδας για ανασκευή επιχειρημάτων
Μέχρι 2 λεπτά		<u>Ομιλητής 2</u> Ανασκευή επιχειρημάτων Παρουσίαση νέων επιχειρημάτων
1 λεπτό	Δυνατότητα συζήτησης μεταξύ των μελών της ομάδας για ανασκευή επιχειρημάτων	
Μέχρι 2 λεπτά	<u>Ομιλητής 3</u> Τελική δυνατότητα ανασκευής Συνοπτική παρουσίαση επιχειρημάτων ομάδας	
1 λεπτό		Δυνατότητα συζήτησης μεταξύ των μελών της ομάδας για ανασκευή επιχειρημάτων
Μέχρι 2 λεπτά		<u>Ομιλητής 3</u> Τελική δυνατότητα ανασκευής Συνοπτική παρουσίαση επιχειρημάτων ομάδας

